

УДК 811.111.001.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-12>

Леся МИКЛАШ

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національний університет «Львівська Політехніка», вул. Бандери, 12, м. Львів, 79013, Україна

ORCID: 0000-0003-0190-1639

Бібліографічний опис статті: Миклаш, Л. Т. (2021) Термінологія сталого розвитку: витоки, формування та тематична класифікація. *Актуальні питання іноземної філології*, 14, 74–81, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-12>

ТЕРМІНОЛОГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИТОКИ, ФОРМУВАННЯ ТА ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ

Наукове пізнання та опрацювання концепції сталого розвитку та її термінології потребує відображення як у філософському, правничому чи управлінському аспектах, так і у мовознавстві. Поглиблення теоретичних (наукових) досліджень і практичних (прикладних) розробок, які стосуються реалізації принципу сталості щодо довкілля, ощадливого природокористування, новий рівень відповідальної екологічної поведінки та екологічної безпеки, запровадження інноваційних технологій ставить вимогу чіткого окреслення, аналізу та лінгвістичного опису нових лексичних одиниць. Оскільки мову розглядають як важливий засіб когнітивного сприймання світу, постає питання, як парадигма сталості відображена засобами мови, зокрема виражена у слові-терміні, і як новітні процеси маніфестують турботу людства щодо свого подальшого існування та збереження ресурсів для наступних поколінь. Дослідження спрямоване на вивчення передумов виникнення термінології сталого розвитку, витоків її формування та класифікацію основних тематичних груп. Мовознавчий опис новостворених термінів є важливим з огляду розширення сфери функціонування новостворених понять та відповідних їм номінацій, активного поповнення екологічно орієнтованого лексикону. Лінгвістичний аналіз термінології сталого розвитку сприятиме розширенню поля функціонування термінів, віднайденню вдалих українських відповідників, заповненню ніші у вивченні понятійного змісту і структури новостворених одиниць та розвитку системи інформаційного забезпечення в лексикографічній галузі. Подальший розгляд структури термінів, їхньої лексичної семантики і палітри системних відношень матиме продовження у наступних розвідках. Методами дослідження є описовий – для вивчення витоків та становлення англомовної термінології сталого розвитку; метод аналізу та синтезу (лексико-семантичний аналіз) використано для характеристики понятійного аспекту, змістового наповнення та тематичної класифікації термінів.

Ключові слова: термін, термінологія, сталий (екологічно-збалансований) розвиток, екологізація людської діяльності, семантика, лексико-семантичний, тематична класифікація.

Lesia MYKLASH

PhD in Philology, Associate professor of the Department of Foreign Languages, Lviv Polytechnic National University, 12 Bandera St., Lviv, 79013, Ukraine

ORCID: 0000-0003-0190-1639

To cite this article: Myklash, L. (2021). Terminologia stalogo rozvytku: vytoky, formuvannia ta tematychna klasyfikatsia [Terminology of sustainable development: its origin, specifics of terms and their thematic classification]. *Current Issues of Foreign Philology*, 14, 74–81, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-12>

TERMINOLOGY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: ITS ORIGIN, SPECIFICS OF TERMS AND THEIR THEMATIC CLASSIFICATION

Scientific knowledge and elaboration of the concept of sustainable development and its terminology needs to be deeply studied in spheres related to philosophy, jurisprudence or management as well as in linguistics. Implementation of sustainable knowledge in theoretical and applicable ways in terms of sustainable use of resources, responsible attitude toward environment, environmental safety, and innovative technologies requires comprehensive selection, analysis and linguistic description of new lexical items. Language is considered to be an important means of cognitive perception of the world, so the question arises how the sustainability paradigm is reflected by means of a language, in particular

how it is conveyed by a word or term, and how new social processes manifest human concern for its future survival, and preservation of natural resources for future generations. The research is aimed at studying of the preconditions of sustainable development terminology, its origin and specifics of units as well as classification of major thematic groups. Linguistic study of the new stock of terms is an important issue in terms of investigation within environmental lexicon and will contribute to better understanding the meanings of the terms, their use and find out the proper Ukrainian equivalents. It will also assist towards the development of the information system support within the Ukrainian lexicographic field. Further investigation of structure of terms, semantic features and specifics of systemic relations will be done in the future studies. The research methods are descriptive in order to study the origins and the method of lexical semantic analysis used to determine the meanings and semantic features of terms and their thematic classification.

Key words: term, terminology, sustainable (ecologically balanced) development, ecologization of human activities, semantics, lexical semantic, thematic classification.

Актуальність проблеми. Виникнення концепції сталого розвитку постало як реакція на усвідомлення негативу людської діяльності з руйнівними наслідками для природи. Хоча фокусом було питання захисту та збереження стану довкілля, усвідомлення кризової ситуації мотивувало до системного бачення вирішення проблеми з нагальною потребою всеосяжної *екологізації* мислення в усіх сферах людської діяльності. Виконання вимог холістичного принципу сталого розвитку диктує потребу адаптації економічної діяльності безпечної для довкілля, новітні стилі поведінки на рівні індивідуума та спільнот загалом. З огляду на переорієнтацію галузей виробництва відбувається оновлення галузевої термінології до засад сталості. Розширення та поповнення нового спеціалізованого еколексикону є важливим елементом в аналізі функціонування сучасної мови, що відповідно потребує поглиблення знань не лише у межах галузевих терміносистем, а й загалом усього спеціалізованого словника сучасних національних мов.

Концептуальна за своїм характером **термінологія сталого розвитку** (ТСР) відзначається масштабністю поширення та значимістю функціонування для подальшого поступу цивілізації та віддзеркалює особливу специфіку новітнього стратегічного підходу у ставленні людини до довкілля, архиощадливого використання природних ресурсів і подальше широке запровадження інноваційних технологій. За своєю вихідною природою, ТСР є англомовною, оскільки ця робоча мова служить головним засобом спілкування на всіх міжнародних форумах всесвітнього масштабу. Звісно, постає необхідність віднайдення адекватних відповідників в інших національних мовах. Усе зазначене посилює нагальну потребу всебічного дослідження термінів у контексті особливостей суспільного розвитку, зокрема світових екоіні-

ціатив, глобальних стратегічних рухів і мотивує необхідність мовознавчого опису новостворених термінів з огляду на розширення сфери функціонування новостворених понять та відповідних їм номінацій, активне поповнення екологічно орієнтованого лексикону. Аналіз нових термінів та терміносполук є важливим завданням мовознавчої науки, що покликана впорядковувати лексичні одиниці, надавати їм дефінітивного відображення у відповідних інформаційних та довідникових ресурсах, а також випрацювати засади унормування, стандартизації і міжнародної гармонізації ключових термінологічних одиниць.

Метою нашого дослідження є окреслення передумов виникнення ТСР, вивчення витоків її формування, особливостей лексичної семантики та класифікації (тематичних груп), що закладає підґрунтя до подальших мовознавчих розвідок з метою сучасного розвитку термінознавства та системи галузевого інформаційного забезпечення в лексикографічній галузі. **Матеріалом** для аналізу слугували англомовні ресурси і джерела [13–18] та ін., в яких методом суцільного відбору зібрані ТСР із офіційних документів ООН, англомовної наукової літератури з питань сталого розвитку та реалізації принципу сталості у світі. **Методами дослідження** є *описовий* – для вивчення витоків та становлення англомовної ТСР; *метод аналізу та синтезу* (лексико-семантичний) використано для характеристики понятійного аспекту, змістового наповнення та тематичної класифікації.

Аналіз останніх досліджень. Англомовна ТСР, яка є предметом нашого вивчення, досліджувалася фахівцями різних сфер наукового пізнання (філософії, права, економіки, управління тощо), проте об'єктом лінгвістичних досліджень в Україні була лише частково як складова частина вивчення англомовних термінів з природоохоронних питань, зокрема

з проблематики техногенного впливу на довкілля (Іващшин О. М., 2007); екології (Чорна І. І., 2015, Бевзо Г. А., 2018); охорони довкілля (Саламаха, М. Я., 2016); лісового господарства (Миклаш Л.Т., 2018); екомаркетингу (Гордун С. В., 2020). Хочемо зазначити, що обраний для дослідження матеріал уперше підпадає під мовознавчий аналіз тому для лексико-семантичного аналізу термінологічної лексики будемо використовувати системні принципи, напрацьовані вітчизняними науковцями.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Мова є відображенням світоглядної картини світу з конкретним світосприйняттям людини, виявляючи її мислення і свідомість (Саєвич, 2014, 9–12). На це вказує один із підходів у мовознавчих дослідженнях – когнітивний, зосереджений на пізнання об'єктивної реальності (природи, людини і суспільства) крізь призму мислення [ВТССУМ]. Постає питання, як парадигма сталості виражена у мові, і як цей процес маніфестує стурбованість людства стосовно середовища існування, питання екологічної небезпеки – руйнівних наслідків людської діяльності для довкілля та розуміння незворотності процесів, що можуть призвести до екологічної катастрофи.

Висунення ідеї і формування концепції сталого розвитку має свої глибокі корені. Починаючи з античності і середньовіччя, з одного боку, розвивалася і поглиблювалася ідея поступу людства й удосконалення світу, з іншого, – зміна навколишнього природного середовища шляхом знеліснення, девальвації ґрунтів внаслідок руйнівної людської діяльності. Період індустріалізації (XVIII ст.) посилив розуміння і загострив проблему погіршення стану довкілля та виснаження природних ресурсів. Кораблебудування та видобуток вугілля призвели до нестачі деревини в Європі [Agnoletti, 2006, 387–388]. Уже в цей час виробилося чітке усвідомлення потреби ощадливого використання природних ресурсів, зокрема лісу, який є джерелом деревини. Історичні довідки засвідчують про два великі навчальні центри лісівничого спрямування (школа Котти в Саксонії, 1811; школа в м. Нансі, Франція, 1825) [Миклаш Л. Т., 2018, 59], де мовами викладання були відповідно німецька і французька.

Німецький термін *nachhaltende Nutzung* (досл. *стійке використання*), який є англій-

ським відповідником *sustainable use* вперше у 1713 р. вжив *Hans Carl von Carlowitz* у праці *Sylvicultura Oeconomica* на позначення рівноваги між зрубом старих і насадженням молодих дерев. Тогочасні фахівці лісівничої галузі використовували термін *sustainable forestry* на позначення збалансованого ведення лісового господарства та рекомендували заходи зі збереження лісів. Ключовий англomовний термін *sustainable* з'явився в Оксфордському словнику лише в другій половині XX ст. Він став відповідником французькому *durable*, німецькому *nachhaltig* (досл. *тривалий, сталий, стійкий*) (Pizani, 84–85).

Англomовні терміни сталого розвитку завдячують своїй появі різним природоохоронним та екологічним ініціативам наприкінці XX ст. Передумовами формування парадигми сталого розвитку стали доповіді представників інтелектуальної еліти в рамках суспільно-наукових форумів зокрема, Римського клубу. Кардинальний перегляд розуміння і вирішення екологічних проблем сучасності бере початок від Конференція ООН з довкілля, яка відбулася 1972 р. у Стокгольмі. Провідні науковці світового рівня (М. Месерович, Е. Пестель, Д. Медоуз та інші) декларували незворотність екологічної катастрофи у разі неконтрольованого антропогенного впливу на довкілля. Видатний американський учений у галузі системної динаміки, член Римського клубу Денніс Медоуз, котрий, аналізуючи найважливіші риси людської діяльності, констатував: «Природа майбутнього глобального устрою... вимагає сильного керівництва і широкої макроосвіченості, оскільки тоді, коли проблема стане очевидною для кожного, починати будь-які дії буде вже надто пізно». Безумовно, рішучих заходів з метою вирішення природоохоронних проблем вживали і до того часу, однак упродовж наступних років після «Стокгольму-72» проведено фундаментальні дослідження, пов'язані з екологічними і соціальними проблемами (Туниця, 2011, 9; 101).

Як вважає Едуард Семенюк, саме через діяльність Римського клубу та завдяки його впливу на осмислення глобальних проблем сучасності, поняття глобалістики з 70-х рр. незмінно увійшло в науковий обіг та лексикон громадсько-політичних діячів. Формування концепції сталого розвитку стало можливим у результаті глобалізації мислення людства, його свідомості,

культури та самоусвідомлення на тій стадії його історії, коли окрема людина починає усвідомлювати себе не тільки громадянином власної батьківщини (Франції, Японії, України тощо), але і громадянином Планети. За визначенням Е. Семенюка, концепція сталого розвитку – це інтегративне наукове та суспільно-політичне утворення ідеальної природи з метою всебічної оптимізації антропогенного впливу, основних аспектів життя суспільства в інтересах усього людства (Семенюк, 2002, 31–33).

Безпосередньо ТСР знайшла своє запровадження і дефінітивне відображення в доповіді Міжнародної комісії ООН з довілля й розвитку під головуванням Гро Харлем Брундтланд “Наше спільне майбутнє”, опублікованій у 1987 р. Праця Комісії утврдила термін *sustainable development* з низкою гніздових лексем: *sustain, sustaining, sustainable, unsustainable*. До мовного вжитку ввійшли нові терміносполуки не тільки з лексемою *sustain*: *a key to sustainable development; sustainable global development; sustainable yields; sustainable use and management of natural resources; a cause of unsustainable development; sustainable industrial development, sustainable human progress and human survival; sustainable world economy, strategies for sustainable food security*, але інші терміни широкоживані сьогодні, такі як: *environmental security; new environmental awareness; strict environmental standards; life-threatening hazards; environmental consequences; environmental crisis, environmental decline; environmental law* тощо. У своїй доповіді ООН комісія висунула питання існування справедливості для наступних поколінь щодо задоволення природоресурсних потреб усіх розвинених і слаборозвинених країн і подала вичерпне і згодом загальноприйнятне визначення поняття сталого розвитку й акцентувала на його трьох рівноцінних складниках: *соціальної справедливості, навколишнього середовища, економіки*.

Англомовна лексема *sustain* з семантикою значень *підтримувати, надавати міцності* започатковує позначення нової реалії, а саме: екологічно-економічної характеристики об’єкта та виражає поняттєвий зміст: розвиток, який не суперечить об’єктивним природним законам, тобто не завдає шкоди довкіллю, необтяжливий для нього (Миклаш, 2018, 85; LDCE; CAUC).

Отже, за значенням термін *sustainable* має семантично близькі українські відповідники: *екологічно-орієнтований, збалансований, невиснажливий*. Як термін *sustain* формує широковживані термінологічні словосполучення з конкретним понятійним змістом: *sustainable development* (стійкий (екологічно збалансований) розвиток), *sustainable management* (збалансований / невиснажливий менеджмент), *sustained yield* (збалансований / невиснажливий видобуток), *sustainable yield management* (менеджмент збалансованого / невиснажливого видобутку). Треба зазначити, що віднайдення вдалих відповідників на англомовні терміни може бути тривалим процесом у співпраці галузевих фахівців і мовників (мовознавців).

Сучасна екологічна проблематика набуває перспективи сталості шляхом свого поглиблення і збагачення у панорамі новітньої науки та відповідно широким вживанням лексичних одиниць екологічного спрямування. Погоджуємося з проф. Юрієм Туницею, який наголошує, що *дослідження природоохоронних проблем і відповідної термінології за своєю глибинною суттю переростає і доповнюється термінологією сталого розвитку як нової концепції глобального екологічно-збалансованого поступу*, екологізації науки й освіти, екологізації економіки, екологічного права, екологічної безпеки та економічного співробітництва, включно з усіма миротворчими аспектами співіснування та виживання людської цивілізації (Туниця, с. 201–202).

Запровадження новітніх інноваційних технологій у виробництво, так звана ‘екологізація галузей національної економіки та всієї інфраструктури суспільного життя’ покликана забезпечити практичне втілення та функціонування цих фундаментальних засад. Практично екологізація науки та всіх сфер суспільного життя має на меті мотивувати запровадження нового критерію доцільності виробничої діяльності – критерію еколого-економічної ефективності, усталити новітнє розуміння і ставлення до природи, гармонізувавши стосунки людини і довкілля у світлі нової суспільно-екологічно-економічної парадигми.

Один із аспектів мовознавчого аналізу передбачає класифікацію лексики за певними критеріями. Структурування термінів можна здійснювати за такими напрямками: *лек-*

сико-семантичним (класифікація за спільним значенням), *тематичним* (класифікація за поняттєвими критеріями), *формальним* (класифікація за *структурними* моделями) (Миклаш, 2018, 157). Дослідження змістового або семантичного аспекту лексичних одиниць дає змогу визначити, які критерії лежать в основі групування термінів. Дослідники мови зазначають, що будь-які класифікації лексики об'єднують у собі слова за спільною родовою ознакою чи членування здійснюють на основі спільного поняття за певним змістовим критерієм категорії пізнання (Кобець, 2012, 131–132). Впорядкування термінів за тематикою виявляє смислову подібність одиниць і специфіку окремих груп. Тематичні групи є зазвичай розлогими, натомість дві-три лексико-семантичні, які є менші за обсягом, можуть входити до одного тематичного об'єднання.

На основі семантики використовується класифікація екологічної термінології за трьома критеріями (Chorna, 2015, 263–264): 1) *природничий* аспект; 2) *технічний* аспект; 3) *соціальний* аспект. Як було зазначено, дослідження природоохоронної термінології поступово трансформується в термінологію сталого розвитку. Тому попередня систематизація потребує розширення і удосконалення. На наш погляд, певні критерії потребують переосмислення та доповнення. Вважаємо, що систематизацію ТСР доцільно здійснити за вище зазначеними аспектами Концепції сталого розвитку: 1) *соціального*; 2) *економічного та технологічного*; 3) *природничого (довкілля)*.

До **соціального** блоку будемо відносити терміни концептуального апарату та законодавчо-правового інструментарію: *sustainable* (що ґрунтується на збалансованому господарюванні); *sustainability concept* (концепція сталого / збалансованого) розвитку); *sustainable world / sustainable society / sustainable community* (світ / суспільство / спільнота, яка функціонує на засадах сталості); *eco living* (екологічно-орієнтоване життя); *live green* (живи екологічно); *green home* (екологічна оселя); *second-hand* (уживаний); *environmental education* (екологічна освіта); *environmental blog* (блог в соціальній мережі з питань довкілля); *zero waste* (діяльність, спрямована до нульового рівня відходів); *eco-friendly efforts* (екологічні зусилля); *eco tip* (екологічна порада); *green beauty / ecobeauty*

(підтримання тілесної краси на природній основі); *cornstarch packaging* (упаковка на основі крохмалю); *mushroom packaging* (упаковка на основі їстівних грибів); *eco-friendly kids toys* (дитячі іграшки на основі екотехнологій); *eco-friendly fashion design* (екологічно-орієнтований дизайн одягу); *eco-friendly travel activity* (екологічно-орієнтована туристична діяльність); *refurbish* (технології реконструкції старих речей), *recycle tech* (технології вторинної переробки); *recycled packaging* (пакування на основі вторинної переробки) тощо.

Економічно-технологічний блок дедалі більшою мірою стосуватиметься виробничої сфери й інноваційного розвитку: *sustainable exploitation* (невиснажлива експлуатація); *sustainable business / green business / eco-friendly business* (екологічно-орієнтована економічна діяльність); *sustainable entrepreneurs* (підприємці, які дотримуються засад сталості); *sustainable startups* (екологічно-орієнтована інноваційна діяльність на основі новітніх технологій); *wind power development* (розвиток вітроенергетики); *solar panel manufacture* (виробництво сонячних панелей); *solar panel installation* (монтаж сонячних панелей); *energy-efficient car* (енергоощадливий автомобіль); *green marketing* (екоорієнтований маркетинг).

Природничий аспект (сфера природи розширена до всього навколишнього середовища, довкілля): *environmental pollution* (забруднювання довкілля); *environmental protection* (охорона довкілля); *environmental safety* (екологічна безпека); *environmentally-friendly* (екологічно безпечний, нешкідливий для довкілля); *environmentally-sound* (екологічно безпечний); *plastic contamination / plastic pollution* (забруднення пластиком) тощо.

Треба зазначити, що часами буде трудно розмежувати сфери функціонування термінів, оскільки екологічна економіка завдяки комп'ютеризації і оцифруванню суттєво впливатиме на соціальний бік сучасного життя. Деякі терміни можуть одночасно входити до кількох блоків відповідно до аспекту розгляду чи галузі застосування. Для прикладу, *green energy* *відновлювальна* (зелена) енергетика, *green office* (зелений офіс); *smart city, smart building* (екобудівництво), *green tariffs* (зелені тарифи), *green auctions* (зелені аукціони), *ecotourism* (екологічно-орієнтована туристична діяльність), *eco*

certification (сертифікація на предмет нешкідливості до довкілля) – одночасно входять до економіко-технологічного і соціального і блоку довкілля. Термін *recycling* (вторинна переробка), *second hand* (уживане використання речей) існували і раніше, але такого глобального вживання не мали. Терміносполуки *environmental management* (екологічний менеджмент), *green energy producers* (виробники відновлювальної енергетики) з одного боку стосуватимуться сфери управління (соціальний) і економіки (економічно-технологічний); *environmental safety* (екологічна безпека), *greencell foam* (піна на екологічній основі); *eco-packaging / green packaging / environmental packaging* (екопакування, органічні пакувальні матеріали); *biobased products* (екологічно чисті продукти) – відповідно до соціального і природничого блоку.

Висновки. Поява і функціонування ТСП сигналізує про новий стратегічний вектор циві-

лізаційного поступу з конкретним зсувом у суспільній свідомості в напрямку провадження екологічно-збалансованої діяльності. Можемо окреслити його сучасні напрями в трьох головних сферах (соціальній, економічно-технологічній та природничій) з формуванням широкого спектру екоорієнтованих термінів. Дослідження пласту лексики з новими значеннями виявляє терміни зі складниками: *sustainable, environmental, green, eco-, bio-, re-*. Поява нових термінів потребує якомога точнішого перекладу з метою уніфікації та стандартизації. Такий підхід мотивуватиме поглиблення комунікації у всіх сферах життєдіяльності. Щодо специфіки функціонування термінів, то деякі терміни можуть одночасно входити до кількох блоків відповідно до аспекту розгляду чи галузі застосування. Подальший розгляд структури термінів, їхньої лексичної семантики і палітри системних відношень матиме продовження у наступних розвідках.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бевзо Г. А. Джерела походження екологічної термінології в англійській та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук за спец. 10.02.17. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018. 204 арк.
2. Гордун С. В. Терміносистема екомаркетингу: структурно-семантичні та функціональні параметри (на матеріалі англійської публіцистики) : дис. ... канд. філол. наук за спец. 10.02.04. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 295 арк.
3. Іващишин О. М. Англійські термінологічні словосполучення у текстах з проблем техногенного впливу на довкілля : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів : Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, 2007. 263 арк.
4. Кобець Л. К. Лексико-семантична група як складник лексико-семантичної системи. Мова і культура. Вип. 15, том. 4. 2012. С. 129–135.
5. Миклаш Л. Т., Магура Б. О. Англо-український словник лісотехнічних термінів. Львів : Каменяр. 2013. 118 с.
6. Миклаш Л. Т. Структурно-семантичні параметри англійської терміносистеми лісового господарства : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2018. 279 арк.
7. Саєвич І. Роль людського чинника у мові: людина – мова – світ. Українська мова і література в школах України. 2014. Вип. 7–8. С. 9–12.
8. Саламаха М. Я. Англійська терміносистема охорони довкілля: структура, семантика, прагматика : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів : Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. 2016. 317 арк.
9. Семенюк Е. П. Ідея Екологічної Конституції Землі як поглиблення концепції сталого розвитку. *Науковий вісник УкрДЛТУ* : Збірник наук.-техн. праць. Вип. 12.7. Львів, 2002. С. 29–35.
10. Туниця Ю. Ю. Екологічна Конституція Землі. Методологічні засади. Част. 2. За ред. акад. НАН України, д-ра екон. наук, проф. Ю. Ю. Туниці. Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. 440 с.
11. Chorna I. I. Specific features of ecological terms. Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні. Матеріали XI всеукраїнської науково-практичної конференції (30 березня – 4 квітня 2015 р.). – Навчально-науковий Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного університету “Львівська політехніка”. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 263–265.
12. Du Pisani J. A. Sustainable development – historical roots of the concept. *Environmental Sciences*, June 2006; 3 (2): 83–96.
13. Agnoletti Mauro. Man, forestry, and forest landscapes. Trends and perspectives in the evolution of forestry and woodland history research. – *Schweizerische Zeitschrift fur Forstwesen*: 2006/9. Vol. 157, No. 9, P. 384–392. URL: <http://szf-jft.org/doi/abs/10.3188/szf.2006.0384>

14. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/139811>
15. The Rio Declaration on Environment and Development (1992, Agenda 21). URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21>
16. The Programme for the Further Implementation of Agenda 21, (1997) – “Pio+5” New York. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/S-19/2&Lang=E
17. The Johannesburg Declaration on Sustainable Development, the Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development (2002) “Pio+10”. URL: https://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POI_PD.htm
18. The future we want (2012) – Pio+20. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf>
19. The outcomes of the World Summit on Sustainable Development. URL: <https://globalizationandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1744-8603-1-8>
20. ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови.
21. САУС – Сучасний англо-український словник. Укл. Балла М. І. Київ : Освіта, 1996.
22. LDCE – The Longman Dictionary of Contemporary English.

REFERENCES:

1. Bevzo, H. A. (2018). Dzherela pokhodzhennia ekolohichnoi terminolohii v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Sources of origin of ecological terminology in English and Ukrainian]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
2. Hordun, S. V. (2020). Terminosystema ekomarketynhu: strukturno-semantychni ta funktsionalni parametry (na materialii anhlo-movnoi publitsystyky) [Terminological system of eco-marketing: structural-semantic and functional parameters (based on English-language journalism)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zaporizhzhia. [in Ukrainian]
3. Ivashchyshyn, O. M. (2007). Anhliiski terminolohichni slovospoluchennia u tekstakh z problem tekhnohennoho vplyvu na dovkillia [English terminological phrases in texts on the problems of man-made impact on the environment]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
4. Kobets, L. K. (2012). Leksyko-semantychna hrupa yak skladnyk lekpsyko-semantychnoi systemy [Lexical-semantic group as a component of lexical-semantic system.] *Mova i kultura – Language and culture*, 15, Vol. 4, 129–135. [in Ukrainian]
5. Myklash, L. T., Mahura, B. O. (2013). *Anhlo-ukrainskyi slovnyk lisotekhnichnykh terminiv [English-Ukrainian dictionary of forestry terms]*. Lviv : Kameniar. [in Ukrainian]
6. Myklash, L. T. (2018). Strukturno-semantychni parametry anhlo-movnoi terminosystemy lisovoho hospodarstva [Structural and semantic parameters of the English-language terminology of forestry]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian]
7. Saievych, I. (2014). Rol liudskoho chynnyka u movi: liudyna – mova – svit. [The role of the human factor in language: man – language – the world]. *Ukrainska mova i literatura v shkolakh Ukrainy – Ukrainian language and literature in schools of Ukraine*, 7–8, 9–12. [in Ukrainian]
8. Salamakha, M. Ya. (2016). Anhlo-movna terminosystema okhorony dovkillia: struktura, semantyka, prahmatyka [English terminology of environmental protection: structure, semantics, pragmatics]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
9. Semeniuk, E. P. (2002). Ideia Ekolohichnoi Konstytutsii Zemli yak pohlyblennia kontseptsii staloho rozvytku [The idea of the Ecological Constitution of the Earth, like a pohloblennya concept, has become a development]. *Naukovyi visnyk UkrDLTU*, 12.7, 29–35. [in Ukrainian]
10. Tunytsia, Yu. Yu. (Ed.). (2011). *Ekolohichna Konstytutsiia Zemli. Metodolohichni zasady [Ecological Constitution of the Earth. Methodological principles]*. (Vol. 2). Lviv : RVV NLTU Ukrainy. [in Ukrainian]
11. Chorna, I. I. (2015). Specific features of ecological terms. *Problemy ta perspektyvy rozvytku ekonomiky i pidpriemnytstva ta komp'iuternykh tekhnolohii v Ukraini. Materialy KhI vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii (30 bereznia – 4 kvitnia 2015 r.) – Problems and prospects of economic and entrepreneurial development and computer technologies in Ukraine. Proceedings of the XI All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (March 30 – April 4, 2015)*. (pp. 263–265). Navchalno-naukovyi Instytut pidpriemnytstva ta perspektyvnykh tekhnolohii Natsionalnogo universytetu “Lvivska politekhnika”. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. [in Ukrainian]
12. Du Pisani, J. A. (2006), Sustainable development – historical roots of the concept. *Environmental Sciences*, 3(2): 83–96.

13. Agnoletti Mauro. Man, forestry, and forest landscapes. Trends and perspectives in the evolution of forestry and woodland history research. – Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen: 2006/9. Vol. 157, No. 9. P. 384–392. URL: <http://szf-jft.org/doi/abs/10.3188/szf.2006.0384>.
14. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/139811>
15. The Rio Declaration on Environment and Development (1992, Agenda 21). URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21>
16. The Programme for the Further Implementation of Agenda 21, (1997) – “Pio+5” New York. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/S-19/2&Lang=E
17. The Johannesburg Declaration on Sustainable Development, the Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development (2002) “Pio+10”. URL: https://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POI_PD.htm
18. The future we want (2012) – Pio+20. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf>
19. The outcomes of the World Summit on Sustainable Development. URL: <https://globalizationandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1744-8603-1-8>
20. ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови.
21. САУС – Сучасний англо-український словник. Укл. Балла М. І. Київ : Освіта, 1996.
22. LDCE – The Longman Dictionary of Contemporary English.